

Pangandussektori IV kvartali 2018 ülevaade

Eesti turul tegutses 2018. aasta lõpus 16 panka, millest kaheksa on välismaiste krediitiasutuste filiaalid.

Põhinäitajad	III kvartal 2018	Muutus	IV kvartal 2018
Laenujäägi aastakasv	5%	?	5,7%
Hoiuste jäägi aastakasv	3,6%	?	4%
Laenude ja hoiuste suhtarv	108%	?	109%
Pikaajaliste viivislaenude osakaal laenuportfellis	0,6%	?	0,5%
Likviidsuskattekindaj	162%	?	162%
Kasum	73 mln €	?	128 mln €
Kulude ja tulude suhe	47%	?	43%
Omakapitali tootlikkus	9,6%	?	11%
Varade tootlikkus	1,4%	?	1,5%
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv	30,7%	?	30,3%

Eestis tegutsevate pankade laenuportfelli aastakasv kiirenes 2018. aasta neljanda kvartali lõpuks kolmanda kvartali 5%lt 5,7%ni. Seda mõjutasid eraisikute laenud, mis kasvasid aastaga 6,2%. Eraisikute laenudest üle 80% moodustasid eluasemelaenud, mis kasvasid aastaga 6,5%. Ettevõtetele väljastatud laenude aastakasv aeglustus neljandas kvartalis 2,5%ni eelmise kvartali 4,3%lt. Ettevõtete laenukasvu aeglustumine oli seotud peamiselt Danske panga mahtude vähenemisega Eesti turul.

Hoiuste jäägi aastakasv neljandas kvartalis kiirenes, kolmanda kvartali 3,6%lt 4%ni. Kuivõrd laenukasv ületas hoiuste kasvu, tõusis pangandussektori (koos filiaalidega) laenude ja hoiuste suhtarv aastaga 109%ni. Filiaale arvestamata oli pankade laenude ja hoiuste suhtarv 101%. Filiaalide puhul oli vastav näitaja 470%, oluliselt kõrgem kui aasta varem (180%). Selle põhjuseks on samuti Danske panga filiaal, kus deposiite asendatakse emapanga ressursiga.

Eesti pangandussektori laenukvaliteet on väga hea. Pankade pikaajaliste ehk üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal jätkas nii viiviste enda vähenemise kui ka laenuportfelli kasvu tõttu langust ning oli aasta lõpus 0,52%. Samuti langesid neljandas kvartalis muude tähtaegadega viiviste

osakaalud. Laenukvaliteet konsolideeritud tasemel paranes. Probleemsete laenude osakaal langes neljandas kvartalis 1,17%ni.

Pankade likviidsus püsib tugev. Kõik pangad täitsid neljandas kvartalis likviidsuskattekindaja nõuet varuga, sektori keskmine näitaja oli 162%. Lisaks likviidsuskattekindaja nõude täitmiseks mõeldud vahenditele on pankadel ka muid likviidseid vahendeid (hoiused krediitiasutustes) ning koos nendega moodustas likviidsete varade osakaal neljanda kvartali lõpus 20% varadest.

Pankade ressurss suurenes neljandas kvartalis 308 miljoni euro ehk 1,4% võrra. Tähtaegade lõikes suurenesid tähtajalised hoiused rohkem kui nõudmiseni hoiused. Nõudmiseni hoiuste osakaal vähenes neljandas kvartalis kolmanda kvartali 68,3%lt 67,7%ni.

Klientide hoiused kasvasid 1,2% võrra. Residentide hoiused kasvasid 3,8%, mitteresidentide hoiused aga vähenesid 21%. Mitteresidentide hoiuste vähenemine tulenes nii offshore- kui ka muude piirkondade hoiuste vähenemisest. Kvartaliga langes mitteresidentide hoiuste osakaal 7,9%ni, aasta varem oli see näitaja 11,8%.

Eesti tegutsevad pangad ja filiaalid teenisid neljandas kvartalis soolo arvestuses 128 miljonit eurot kasumit ehk 75% rohkem kui kolmandas kvartalis. Soolo taseme kasum suurenes kvartaliga 55 miljoni euro võrra. Kasvu mõjutasid aasta lõpus tütarettevõtetest võetud dividendid.

Pangandussektori konsolideeritud kasum langes neljandas kvartalis tulumaksu maksmise tõttu 13%, ulatudes 75 miljoni euroni. 2018. aasta kokkuvõttes teenis pangandussektor soolo tasemel kasumit 369 miljonit eurot ehk ligi 8% võrra rohkem kui aasta varem.

Pankade aastane omakapitali tootlikkus oli neljandas kvartalis 11%, tootlikkuse tõus tulenes laekunud dividendidest. Ilma dividendideta oleks pankade omakapitali tootlikkus olnud 9,2%. Langustrendis püsinud omakapitali tootlikkuse taga on viimastel aastatel kiirenenud omakapitali kasv. Euroopa Liidu pangandussektori keskmine omakapitali tootlikkus oli aasta lõpus 7,2%.

Pankade tulud kasvasid neljandas kvartalis 283 miljoni euro ehk 31% võrra. Tulude kasvu taga oli dividenditulu. Peamistest tululiikidest tõusis intressitulu kvartaliga 3% võrra, teenustasutulu kvartali jooksul ei muutunud. Aastane kasv oli vastavalt 3% ja 2%. Brütotulud tõusid aastaga 16%, ulatudes 969 miljoni euroni. Kulu-tulu suhtarv oli 2018. aasta lõpus 43%, Euroopa Liidu vastav keskmine näitaja oli 63%.

Pangandussektori kapitaliseerituse näitajad püsisid neljandas kvartalis nii soolo kui ka konsolideeritud tasemel sisuliselt muutumatud. Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv püsis neljandas kvartalis 28% juures, konsolideeritud arvestuses oli see näitaja 30,3%.

Peamised arengusuunad ja riskid

- Pankade pikaajaliste ehk üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal jätkab langust. Pikaajalised viivised on kaetud allahindlustega.
- Pangad on likviidsed. Pangandussektori keskmine likviidsusnäitaja (LCR) ületas suure varuga normatiivi. Lisaks normatiivi täitmisele hoidsid pangad täiendavat likviidsust mitte-LCR instrumentides.
- Kuigi probleemsete laenude müük on laenukvaliteeti positiivselt mõjutanud, tuleb pankadel arvestada riskiga, et majanduskriisi olukorras ei ole nende müük võimalik või on müügi tingimused ebasoodsad.
- Tururiski osakaal on suhteliselt madal, väärtpaperiportfelli osakaal moodustab 3% varadest. Enamik tururiski kandvatest varadest on võlakirjadega seotud ning paigutatud

kvaliteetsetesse väärtpaberitesse.

- Pankade kasumlikkus püsib vaatamata madalatele intressimääradele ja finantsturgude volatiilsusele hea. Neljandas kvartalis oli omakapitali tootlikkus 11%.
- Mitteresidentide hoiuste osakaal langes aasta lõpus 7,9%ni. Kuivõrd mitteresidentide hoiused on oma olemuselt volatiilsemad, hoiavad pangad nimetatud hoiustega seonduva likviidsusriski katteks kõrgemaid likviidsuspuhvreid.
- Pankade varasemate perioodide mitteresidentide teenindamine kätkeb endas olulist reputatsiooniriski, millel on oluline mõju emapankade aktsiahinnale ning mis võib mõjutada hoiustajate käitumist ja investorite käitumist.
- Rootsi kinnisvarahinnad neljandas kvartalis langesid, kuid on aasta jooksul siiski suhteliselt stabiilsed püsinud. Rootsi kinnisvarasektoriga seonduvad riskid püsivad jätkuvalt kõrged ning riskide realiseerumisel võib selle mõju kanduda ka Eesti pangandusturule. Seetõttu on oluline, et pangad säilitaksid riskide realiseerumise katteks piisavad kapitalipuhvrid, mille olemasolu vähendab piiriüleste riskide ülekandumise mõju.

[Pangandussektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 29.07.2019